

JULIO

(Născut în 1914)

CORTÁZAR

CEA DE DEPARTE

JURNALUL ALINEI REYES

12

ianuarie.

Ieri seară a început din nou, și eram atât de obosită de brățări și de cotioane de pink champagne și de fața lui Renato Vines, ah! fața asta de focă bâlbăită, portretul ăsta de Dorian Gray pe sfârșite! Mă culcai cu o senzație de bomboană cu mentă, de boogie de la Banc Rouge, de mama căscând și ușor cherchelită (cum e întotdeauna când se întoarce de la o serată, cherchelită și adormită, pește uriaș, parcă nu mai e ea). Și Nora care spune că poate dormi și cu lumină, și cu zgomot, în mijlocul confidențelor grăbite ale soră-sii pe jumătate dezbrăcată. Cât sunt de fericite, sting lumina și mâinile îmi dispar, și mă lepăd cu greu de tot ce înseamnă zi și mișcare, vreau să dorm și sunt un clopot îngrozitor care răsună, un val, lanțul pe care-l trage Rex după el toată noaptea pe lângă gardul de lemn câinesc. Now I lay me down to sleep... Trebuie să-mi spun versuri sau să încerc sistemul cu căutatul cuvintelor cu a, apoi cu a și e, apoi cu cinci vocale, apoi cu patru. Cu două vocale și o consoană (ara, aer), cu trei consoane și o vocală (gris, trap), pe urmă să mă întorc la versuri: Luna, până la fierărie în fusta ei de iarbă veni. / Copilul sta privind la ea. / Tăcut, copilul o privea. (F. G. Lorca, Balada lunii, lunii) Cu trei vocale și trei consoane alternate: cabală, lagună, animal; Irina, rafală, răsună. Astfel trec ore: de patru, de trei și de două; și până la urmă palindromuri; dintre cele ușoare, cum ar fi: ele fac cafele, iepurașul ușa rupe; dintre cele mai dificile, dar și mai frumoase: Luca, era mare acul! Rege, la bal e ger. Sau tot felul de anagrame simpatice ca: Salvador Dalí, Avida

Dollars, Alina Reyes, e regina și Anagrama e posibilă numai în spaniolă: es la Reyna y). Minunată asta din urmă, pentru că deschide un drum, pentru că nu conchide. Pentru că regina și... Ba nu, groaznică, groaznică pentru că deschide un drum aceleia care nu e regină, și pe care din nou, noaptea, încep s-o urăsc. Aceleia care nu e regina anagramei, care n-are decât să fie tot ce vrea, cerșetoare la Budapesta, angajată într-un bordel la Jujuy, ori servitoare la Quetzaltenango, oriunde, departe, în orice caz nu regină. Și totuși ea e Alina Reyes, și din cauza asta ieri seară, din nou, am simțit-o și am urât-o.

20 ianuarie.

Uneori știu că-i e frig, că suferă, că e bătută. Și nu pot decât s-o urăsc din toate puterile, să detest mâinile care o trântesc jos și s-o detest și pe ea, pentru că e bătută, pentru că ea sunt eu și ei o bat. Ah! disperarea mea nu e atât de mare când dorm, când croiesc o rochie sau când mama primește o vizită și o servesc cu ceai pe doamna Regules ori pe micul Rivas. Îmi pasă mai puțin atunci, e oarecum o afacere personală, a mea cu mine. O simt în plus stăpână pe soarta ei, departe și singură, dar stăpână pe ea. N-are decât să sufere, să înghețe; eu, aici, înțepenesc și eu, și cred că o și ajut puțin. E ca și cum aș face pansamente pentru un soldat care nu e încă rănit și m-aș bucura să-i ușurez dinainte suferința. Să sufere, eu o sărut pe doamna Regules, îl servesc cu ceai pe micul Rivas și-mi adun toate forțele mele lăuntrice pentru a rezista. Îmi spun: „Acum trec peste un pod înghețat, acum îmi intră zăpada în pantofii găuriți”. Nu că aș simți ceva. Știu numai că așa este, undeva pe lume traversez un pod în clipa (dar nu știu dacă în clipa aceea chiar) când micul Rivas îmi acceptă ceaiul și-și ia o mutră de idiot. Și suport cu curaj senzația asta pentru că sunt singură printre toți oamenii ăștia absurzi, și asta face să mi se pară mai ușor... Aseară, Nora a rămas încremenită, mi-a spus: „Ce se întâmplă cu tine?” Celeilalte i se întâmpla ceva, mie celei

ianuarie.

acelea.

ura.)

seară.

Uneori am o duioșie, o neașteptată și necesară duioșie pentru cea care nu e regină și e acolo. Mi-ar face plăcere să-i trimit o telegramă, pachete, să știu că-i sunt bine copiii, sau că n-are copii - cred că nu am copii acolo - și că are nevoie de odihnă, de milă, de bomboane. Ieri seară am adormit imaginându-mi mesaje, locuri de întâlnire. Sosesc joi. stop. așteaptă-mă pod. stop. Care pod? E o idee care mă obsedează ca și Budapesta, să crezi că există cerșetoarea aceea din Budapesta unde trebuie să fie atâtea poduri și atâta zăpadă care se prelinge. Atunci m-am ridicat în pat, țeapănă toată, și era cât pe-acți să urlu, să mă duc s-o scol pe mama, s-o mușc ca să se trezească. Numai când te gândești la asta. Dar să mai și spun. Numai când mă gândesc că aș putea pleca imediat la Budapesta, dacă într-adevăr aș avea chef. Sau la Jujuy, sau la Quetzaltenango (a trebuit să caut din nou numele astea în paginile dinainte). N-au nicio importanță, tot aia ar fi dacă aș spune Tres-Arroyos, Kobe, strada Florida, 145. Cu Budapesta e altceva, pentru că acolo e frig, acolo sunt lovită și obidită. E cineva acolo (l-am visat, nu e decât un vis, dar cum se lipește de mine, cum se strecoară spre starea de veghe), cineva care se numește Rod - sau Erod, sau Rodo - și el mă bate, și eu îl iubesc, nu știu dacă-l iubesc, dar mă las bătută, și asta în fiecare zi, înseamnă așadar că-l iubesc. Puțin mai târziu. Minciună. L-am visat pe Rod - poate într-o banală imagine de vis, prima venită și deja uzată. Nici vorbă să fie Rod, sigur e că sunt pedepsită acolo, dar cine poate spune dacă e un bărbat, o mamă furioasă, o singurătate. Să pot pleca în căutarea mea. Să-i spun lui Luis-Maria: „Hai să ne căsătorim și du-mă la Budapesta unde e zăpadă și cineva”. O presupunere: „Și dacă aș fi pe podul acela?” (pentru că toate astea le gândesc având avantajul secret de-a nu voi să cred chiar cu totul. Și dacă aș fi acolo?) Ei bine, dacă aș fi acolo... Dar trebuie să fii nebună să... Ce lună de miere! 28 ianuarie.

M-am gândit la ceva ciudat. De trei zile nu mai am nicio veste de la cea de departe. Poate că n-o mai bat acum, poate a reușit să se refugieze undeva. Să-i trimit o telegramă, niște ciorapi... Am avut niște gânduri ciudate. Ajungeam în orașul acela îngrozitor, era într-o după-amiază, o după-amiază verzuie și apoasă cum nu sunt niciodată după-amiezile dacă nu le ajuți puțin cu gândul. Înspre Dobrina Stana, pe calea Skorda, cai acoperiți de țurțuri de gheață, polițiști țepeni, mari pâini aburinde și pale de vânt zgâlțâind cerceveaua ferestrelor. M-am plimbat pe Dobrina ca o turistă, cu planul orașului în buzunarul taiorului albastru (pe frigul acela îmi lăsasem paltonul la Burglos), până la o piață din apropierea fluviului, aproape chiar deasupra fluviului care bubuie și-și rostogolește sloiurile de gheață, șalandele și cei câțiva pescăruși care probabil că acolo se numeau zbunaia tieno, sau și mai rău. Am presupus că după piață venea podul. Așa m-am gândit și n-am vrut să merg mai departe. Era seara concertului dat de Elsa Piaggio la Odeon; în am îmbrăcat fără niciun chef; presimțeam că mă aștepta insomnia la sfârșitul serii. Mania asta de a gândi noaptea, atât de târziu noaptea... Cine știe dacă nu mă voi pierde! Când călătorești cu gândul, născoci tot felul de nume. Ți-aduci imediat aminte de ele, Dobrina Stana, zbunaia tieno, Burglos... Nu știu însă numele pieței: și într-un fel e ca și cum într-adevăr ajunsesem într-o piață din Budapesta și, neștiindu-i numele, mă simt pierdută; acolo unde un nume e o piață. Vin acum, mamă. Vom ajunge fără nicio bătaie de cap la Bach și la Brahms ăștia ai tăi. E un drum atât de simplu, fără piață, fără Burglos. Elsa Piaggio la un capăt, noi la celălalt. Păcat că m-ai întrerupt, află că sunt într-o piață (deja nu mai sunt atât de sigură, doar cred, ceea ce nu-i mare lucru). Și că la capătul pieței începe podul. Aceași seară. Încep, continui. Între sfârșitul concertului și primul bis, am găsit numele și drumul. Piața Vladas, podul iarmaroacelor. Am traversat piața până la intrarea pe pod, când cu pasul

întins, când tentată să mă opresc în fața caselor, a vitrinelor, a copiilor înfofoliți, a fântânilor cu statui de mari eroi cu pelerine pline de zăpadă, Tadeo Alanko, Vladistas Neroy, băutori de Tokay și țambalagii. O vedeam pe Elsa Piaggio salutând între două bucăți de Chopin, săraca, și din fotoliul meu de orchestră dădeai direct în piața unde podul se sfârșea între imense coloane. Dar, atenție, asta e-un gând pe care-l am avut ca și atunci când fac anagrame: e regina și... în loc de Alina Reyes, sau când îmi închipui că mama e la familia Suárez și nu alături de mine. Toate astea sunt povești de-ale mele, pentru plăcerea mea. Regească plăcere. Regească din pricina Alinei... Destul cu asta. Dar senzația cealaltă, să simți că i-e frig, că e maltratată, nu-i același lucru. Uite ce-mi trece prin cap și doar sunt acolo ca să mă distrez, să văd unde se duce ea, să aflu dacă Luis-Maria mă ia la Budapesta, dacă se însoară cu mine și dacă-i cer să mă ia la Budapesta. Dar e mai ușor să plec în căutarea acestui pod, să plec în căutarea mea și să mă găsesc, ca acum, căci am străbătut jumătate din pod în strigăte de bravo, „Albeniz!”, aplauze sporite și „Poloneza!”, ca și cum asta ar avea vreun sens în vârtejul de vânt și de zăpadă care mă târăște, mâinile de burete care mă prind de mijloc și mă împing până în mijlocul podului.

(E mai comod să vorbești la prezent. Asta se întâmpla la ora opt, chiar în clipa când Elsa Piaggio cânta cel de-al treilea bis, o chestie de Julian Aguirre sau de Carlos Guastavino, cu câmpii și păsărele.) Dar cu timpul am devenit obraznică, nu mai am niciun respect pentru ea. Îmi amintesc că mă gândeam într-o zi: „Acolo mă stâlcesc în bătai; acolo zăpada îmi intră în pantofi, îmi dau imediat seama, îmi dau seama chiar în clipa în care mi se întâmpla acolo. Dar de ce chiar în clipa aceea? Poate că ajunge la mine cu întârziere, poate că încă nu s-a întâmplat. Poate că peste paisprezece ani or s-o bată, poate că e deja o cruce cu două lespezi la cimitirul „Sfânta Ursula”, și asta mi se părea nostim, posibil și atât de idiot. Căci în spatele acestor lucruri cazi întotdeauna în timpul simultan. Dacă

În clipa aceea ar ajunge într-adevăr pe pod, știu că imediat aş simţi asta de acolo, de acolo de unde sunt. Îmi amintesc că m-am oprit ca să privesc fluviul care semăna cu maioneza bătută şi se lovea de stâlpi, nebun de turbare, zgomotos şi biciuitor (asta era în imaginaţia mea). Merita osteneala să te apleci peste parapet şi să auzi cum trosneşte gheaţa acolo în fund. Merita osteneala să te opreşti puţin pentru privelişte, puţin pentru teama care urca în mine – sau asta era din cauză că eram atât de subţire îmbrăcată, sau din cauza viscolului puternic, sau pentru că mi-am uitat paltonul la hotel? Sunt modestă, fireşte, sunt o fată fără pretenţii, dar cunoaşteţi mulţi cărora li s-a întâmplat o asemenea aventură, să călătoreşti prin Ungaria în plin Odeon? L-ar lua cu frig pe oricine, nu-i aşa? Mama mă trăgea însă de mânecă, nu mai era aproape nimeni pe scenă. Mă opresc aici, n-am chef să mi mai amintesc la ce m-am gândit. O să-mi facă rău dacă continui să-mi amintesc. Dar ce e sigur, e sigur. Am avut nişte gânduri ciudate.

30

ianuarie.

Bietul Luis-Maria, ce idiot să mă ia de nevastă. Nu ştie ce-şi ia în spinare, sau dedesubt, cum spune Nora, care face pe

intelectuala

emancipată.

31

ianuarie.

Vom merge acolo. A fost atât de repede de acord încât era cât pe-acî să ţip. Mi-a fost frică, mi s-a părut că intră prea uşor în joc. Şi nu ştie nimic. E ca pionul la şah care câştigă partida fără să aibă nici cea mai mică îndoială. Micul pion Luis-Maria alături de regina sa. De regina sa şi...

7

februarie.

Trebuie să mă vindec. Nu voi scrie sfârşitul gândurilor de la concert. Ieri seară am simţit-o suferind din nou. Ştiu că acolo au început iar să mă bată. Nu pot să nu ştiu, dar destul cu povestea asta. Măcar dacă m-aş fi mulţumit să notez toate astea din plăcere, ca să mă liberez... dar a fost mai rău, pe măsură ce reciteam, o dorinţă de a şti, de a găsi o cheie în fiecare cuvânt aruncat pe hârtie după toate nopţile acelea. Astfel când am gândit piaţa, fluviul

sfârâmat, zgomotele și apoi... Dar asta nu scriu, nu voi scrie niciodată, acum. Să merg acolo și să mă conving că celibatul mă apăsă, pur și simplu; douăzeci și șapte de ani și fără bărbat. Dar acum îl am pe iepuroiul meu, pe prostituatul meu, destul cu gândurile, să trăim, în sfârșit, să trăim și totul să fie spre mai bine.

Totuși, de vreme ce voi încheia acest jurnal – ori te măriți ori îți jurnal, amândouă nu merg împreună – nu vreau să-l părăsesc fără să spun toate astea cu bucuria speranței, cu speranța bucuriei. Mergem acolo, dar lucrurile n-or să se întâmple așa cum le-am prevăzut în seara concertului. (Mai scriu și asta, și gata cu jurnalul, spre binele meu.) o voi întâlni pe pod și ne vom privi. În seara concertului simțeam în urechi trosnetul gheții acolo jos. Și va fi victoria reginei asupra acestei aderente maligne, asupra acestei uzurpări necuviincioase, ascunse. Dacă eu sunt într-adevăr eu, ea se va închina și se va topi în lumina mea; va fi de ajuns să mă apropii și să-i pun mâna pe umăr. Alina Reyes și soțul ei ajunseră la Budapesta la 6 aprilie și traseră la Ritz. Era cu două luni înainte de divorțul lor. A doua zi după-amiază Alina ieși să facă cunoștință cu orașul și cu dezghețul. Dat fiind că-i plăcea să se plimbe singură – mergea repede și era foarte curioasă – vizită mai mult de douăzeci de locuri diferite, dar fără să zăbovească nicăieri, lăsându-se în voia fanteziei care alegea pentru ea și se manifesta în neașteptate elanuri care-o purtau mereu la alt magazin trecând de pe-un trotuar pe altul și de la o vitrină la alta.

Ajunse la pod și-l traversă până la mijloc; mergea cu greu acum, căci zăpada o izbea în față și dinspre Dunăre urca un vânt dușmănos care te înhăța și te biciuia. Își simțea fusta lipindu-i-se de coapse – era subțire îmbrăcată – și, deodată, dorința de a face calea întoarsă, de a reveni în orașul pe care-l cunoștea. În mijlocul podului pustiu, o femeie în zdrențe, cu părul țeapăn și negru, aștepta, cu o expresie fixă și avidă pe fața sinuoasă, în îndoirea palmelor pe jumătate închise, dar care deja se întindeau. Alina se

apropie de ea, refăcând - acum o știa - gesturile și distanțele, ca după o repetiție generală. Fără teamă, eliberată în sfârșit - așa își închipuia într-un tremur îngrozitor de frig și de bucurie - se apropie de ea, întinse și ea mâinile fără să vrea să se gândească la nimic și femeia se ghemui la pieptul ei și amândouă se strânseseră în brațe, țepene și tăcute în mijlocul podului, în timp ce fluviul dezlănțuit se lovea de stâlpi. Fermoarul de la poșeta Alinei, care i se înfipsese între sâni din pricina îmbrățișării, îi făcea rău, o durere blândă, suportabilă. Strângea la pieptul ei femeia aceea atât de subțire, o simțea lăsându-se toată în voia brațelor sale, și o bucurie creștea în ea ca un imn, ca un zbor de porumbei, ca un cântec al fluviului. În aceea contopire totală închise ochii, străină de senzațiile dinafară, de lumina amurgului; foarte obosită deodată, dar sigură de victorie fără s-o sărbătorească, ceva prea intim și prea mult așteptat. Îi se păru că una din ele plânge, încetișor. Trebuie că era ea, fiindcă-și simți obraji uzi și unul din pomeți o durea de parcă ar fi lovit-o cineva. Și o dureau și gâtul și umerii gârbovindu-se sub greutatea atâtor oboseli. Când deschise iar ochii (probabil că încă de atunci țipase), văzu că se despărțiseră. Atunci, da, ea țipă. De frig, pentru că zăpada îi intra în pantofii găuriți și pentru că Alina Reyes, fermecătoare în taiorul ei albastru, pleca înapoi spre piață, cu părul puțin despletit din pricina vântului, pleca fără să întoarcă capul.